

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 20/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 11CoP/118/2024-174 z 1. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 11CoP/118/2024-174 z 1. októbra 2024. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ na Okresnom súde Nitra podal návrh na rozvod manželstva spojený s konaním o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý“), v ktorom požiadal o zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Matka v konaní žiadala zveriť maloletého do jej osobnej starostlivosti a upraviť styk otca s dieťaťom, avšak bez prenocovania maloletého. Opatrovník v preskúmanom konaní s prihliadnutím na záujem maloletého a pomery v tejto rodine podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia.
3. Okresný súd uznesením č. k. 13P/235/2023-103 z 10. júna 2024 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil rozsah styku sťažovateľa s maloletým tak, že v párnom týždni kalendárneho roka je oprávnený stykať sa s maloletým v utorok od 15.30 h do 19.00 h a vo štvrtok od 15.30 h do nasledujúceho pondelka do 7.00 h a v nepárnom týždni kalendárneho roka v stredu od 15.30 h do 19.00 h. Trvanie neodkladného opatrenia bolo nariadené

až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej vedenej pod sp. zn. 13P/235/2023. Matka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, v ktorom poukázala na závery prvého informatívneho stretnutia rodičov z 29. januára 2024, pri ktorom zúčastnená psychologička neodporúčala, aby bol maloletý cez noc sám len s otcom (sťažovateľom) bez prítomnosti matky, odporučila postupné zvykanie si maloletého na samostatné trávenie času s ním. Taktiež poukázala na závery psychologického poradenstva poskytnutého úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorými bolo navrhnuté zotrvanie na modeli starostlivosti o maloletého dohodnutom na prvom informatívnom stretnutí. Matka sa tento model snažila dodržiavať a postupovať podľa odporúčaní odborníkov, v styku maloletého so sťažovateľom nebráni. Návrh na neodkladné opatrenie mal však podľa nej podať sťažovateľ ako otec, a nie opatrovník. Matka rozporovala taktiež rozsah určeného styku maloletého so sťažovateľom, ktorý bol podľa nej okresným súdom stanovený v rozpore s vyjadreniami a odporúčeniami psychologičiek. Zároveň poukázala taktiež na agresívne a šikanózne správanie sťažovateľa voči nej.

4. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu, čo sa týka rozsahu styku sťažovateľa s maloletým a priznal mu oprávnenie stýkať sa s maloletým každý pondelok a stredu od 15.30 h do 19.00 h a každú sobotu od 8.00 h do 18.30 h až do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13P/235/2023. Napadnuté uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 14. októbra 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa krajský súd pochybil pri vyhodnotení dôkazných prostriedkov, napadnuté uznesenie nie je podľa neho dostatočne jasné a zrozumiteľné, t. j. nie je založené na dostatočných dôvodoch a nezohľadňuje podstatné skutočnosti (návrh na vydanie neodkladného opatrenia bol podaný opatrovníkom, rovnocennosť rodičovských práv otca i matky, záujem maloletého i sťažovateľa o rozšírenejší rozsah vzájomného stretávania sa, odstúpenie sťažovateľa od požiadavky striedavej výchovy po konzultáciách s odborníkmi, zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým mu bol zakázaný vstup do jeho bytu a priblíženie sa k matke na menej ako 10 metrov krajským súdom, odmietnutie trestných oznámení matky smerujúcich proti sťažovateľovi, správanie matky zamedzujúce styku sťažovateľa s maloletým).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia, ktorým krajský súd bez dostatočných dôvodov zmenil uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému do rozhodnutia vo veci samej.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie

veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 301/2020).

8. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností, za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

9. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojevôle, s čím je spojená povinnosť súdu primeraným spôsobom ho odôvodniť.

10. Základná právna úprava neodkladných opatrení obsiahnutá v § 324 až § 342 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je vo vzťahu ku konaniam, ktoré sa spravujú Civilným mimosporovým poriadkom (ďalej len „CMP“), modifikovaná úpravou obsiahnutou v § 360 až § 368 CMP. Právna úprava neodkladného opatrenia v konaniach vo veciach starostlivosti o maloletých všeobecne nevyklučuje, že vo veci samej bude o právach a povinnostiach účastníkov konania rozhodnuté inak. Povaha úpravy ako dočasnej či trvalej vyplýva z výroku neodkladného opatrenia. Neodkladné opatrenia, ktorých trvanie je obmedzené len na určitý čas, spravidla nemôžu zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania konečným a nezvratným spôsobom. Spôsob rozhodovania o neodkladnom opatrení na podklade len osvedčenia rozhodujúcich skutočností vylučuje vykonávanie dokazovania v tomto procesnom štádiu na rozdiel od postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu veci pred rozhodovaním vo veci samej.

11. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd ponajprv poukázal na to, že uznesenie okresného súdu upravilo styk sťažovateľa s maloletým v rozsahu približujúcom sa úprave rozsudku vo veci samej, ten však bude vydaný až po vykonaní dokazovania v preskúmvanom konaní, v rámci ktorého súd ustanovil aj znalca. V otázke potreby dočasnej úpravy pomerov k maloletému sa stotožnil s okresným súdom, prihliadajúc predovšetkým na rozdielne predstavy rodičov o jej rozsahu. Krajský súd pri samotnom určení rozsahu styku vychádzal zo záznamov z prvého a druhého informatívneho stretnutia rodičov uskutočnených v tomto konaní, ako aj zo záverečnej správy z psychologickkej spolupráce úradu práce, sociálnych

vecí a rodiny, referátu poradensko-psychologických služieb z 11. marca 2024, v ktorej navrhli zotrvať pri aktuálnom modeli starostlivosti o maloletého, pretože jeho zmena na striedavú starostlivosť by pre neho nebola prospešná. Napokon krajský súd zdôraznil, že prihliadol aj na zmeny v stave maloletého, ktoré potvrdili obaja rodičia (stres, pomočovanie, špinenie).

12. Krajský súd sa pri vydaní napadnutého uznesenia podľa ústavného súdu v dostatočnej miere venoval otázke posúdenia uvedených podmienok na vydanie neodkladného opatrenia, pričom na vec ústavne konformným spôsobom aplikoval príslušné ustanovenia upravujúce procesný inštitút neodkladného opatrenia (§ 324 a nasl. CSP, pozn.). Krajským súdom prijaté závery, v ktorých zjavne prihliadal predovšetkým na najlepší záujem maloletého, vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, ktorá sa opiera o primerané odôvodnenie a nenesie známky svojvôle. Z týchto dôvodov nemohlo v danom prípade dôjsť k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podobne ani práva na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov a pri uplatňovaní svojej právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav. Na základe uvedeného preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu